

Fylkestingsgruppas beretning

Dette er en oppsummering av de viktigste SV-sakene som fylkestingsgruppa har jobbet med i 2021.

Viken-modell

Fylkestingsåret startet med arbeid for en Viken-modell for et seriøst arbeidsliv. Modellen har som mål å sørge for at fylkeskommunens investeringer, som bygging av skolebygg og fylkesvei, skal bidra til et mer seriøst og trygt arbeidsliv for arbeidere. Dette gjøres ved å sette krav til utbygger, eksempelvis krav til antall lærlinger, høye stillingsprosenten og begrenset innleid arbeidskraft. Sluttresultatet ble svært godt og brukes i dag som et utgangspunkt for en ny Norges-modell for et seriøst arbeidsliv.

En god arbeidsgiver

I samme periode vedtok fylkestinget en arbeidsgiverstrategi. SVs viktige krav inn i de rundene var tillitsreform, mer inn i egenregi og rett til hele faste stillinger. Etter gode forhandlinger ble disse kravene tatt inn i strategien. Nå skal stillinger som renhold og vaktmestere skje i egne drift. Dette er viktig for å sørge for at folk har trygge arbeidsplasser med ordentlige vilkår og skikkelig lønn. Likevel har vi opplevd utfordringer med fylkesrådets gjennomføring av å ta drift i egenregi, men vi jobber tett med Fagforbundet for å sørge for at Ap og Sp er gode nok på området og har krevd kvartalsvis rapportering fra fylkesrådet om hvordan dette jobbes med.

Boikott av okkuperte varer

Det siste store saken som ble behandlet i forbindelse med arbeidsgiverstrategi og Viken-modell var anskaffelse strategi. Dette er strategi som bestemmer handlingsrommet for Vikens anskaffelser, som er på omtrent 5 milliarder kroner i året. Etter gode runder med Ap og SP fikk SV mange solide gjennomslag. Blant annet skal anskaffelser ikke kun vurderes etter hvor mye det koster, men også etter hvilket alternativ som er best for klima og natur.

Likevel var SVs største gjennomslag boikott av varer fra okkupert jord. Forslaget gjør at vi ikke kjøper varer fra okkupert Palestina og okkupert Vest-Sahara. Dette er egentlig ikke mer dramatisk enn å overholde folkeretten, men det har som regel vært helt umulig å få med Ap og Sp på dette. Men i Viken klarte vi det. Det gjør at Viken ble landets første fylke som gjennomfører dette. Det er ekstra givende å se at dette spredde seg til kommuner rundt i landet, men også over landegrensene til Danmark hvor vårt søsterparti har fremmet det samme i flere kommuner og fylker etter oppslag i Danske medier om Vikens vedtak.

Kollektivtransport

En av de store oppgavene fylkeskommunen har ansvar for er kollektivtransport. Under pandemien har de fleste av oss lyttet til myndighetene sine anbefalinger og derfor begrenset bruken av kollektivreiser. Samtidig har fylkeskommunen fått i mandat å opprettholde tilbudet på samme nivå som før pandemien. Dette var fordi at de som er avhengig av kollektiv og samtidig jobber i samfunnskritiske jobber måtte komme seg frem. Dette skaper et enormt tap i inntekter, men med like kostnader. Når fylkeskommune ikke kan kontrollere sine egne

inntekter er en da avhengig av at regjeringen tar ansvar for å finansiere dette enorme underskuddet.

Det tok lang tid før Solberg-regjeringen kom på banen. Etter hardt politisk press kom de til slutt på banen i slutten av 2020. Solberg-regjeringen sørget da for at fylkeskommunen ble lovet full kompensasjon. Derfor ble det tilløp til panikk i fylkeskommunene når Solberg-regjeringen i sitt siste forslag til statsbudsjett etter valgnederlaget tok vekk kompensasjonen.

Dette gjorde at man var i en kritisk situasjon der kollektivselskapene i Viken lå an til å gå i milliard underskudd. Når heller ikke den nye Støre-regjeringen noen måneder senere la frem et statsbudsjett som sørget for at kollektivtransport fikk penger, var Viken nødt til å begynne å planlegge for enorme kutt. Fylkesrådet la frem en sak som viste hvordan Vikens eneste mulighet i en slik situasjon var å øke prisene drastisk, kutte ruter og kutt antall avganger på rutene som var igjen. Kort sagt var det snakk om å sette kollektivtransporten tiår tilbake i tid. Å ødelegge tilbudet for klimavennlig og billig transport kunne ikke SV akseptere.

Fylkestingsgruppa startet med å øke presset på regjeringen gjennom utspill i medier og internt press via fylkesrådet. Samtidig sørget vi for en god dialog og et tett samarbeid med stortingsgruppa igjennom Mona Fagerås (SV, transport) og Kari Elisabeth Kaski (SV, finans). Vi er veldig glade for at våre innspill og alvoret i situasjonen ble tatt alvorlig av stortingsgruppa og ble løftet opp som en stor prioritet i budsjettforhandlingene. Etter flere runder på nasjonalt og regionalt plan er det nå en budsjettenighet som sikrer kollektivtilbudet, men som sørger for videre satsning. Denne saken har vist med tydelighet hvorfor det er avgjørende at et Ap-Sp-regjering er avhengig av SV for flertall.

Næreskolegaranti

En av de store seirene for SV i 2020 var nærskole garanti. Alle elever i Viken har første rett på sin nærmeste skole med det utdanningsprogrammet man ønsker, men kan også søke andre skoler enn nærskolen. Dette er et viktig tiltak for å motvirke trenden med A- og B-skoler, men også for å senke karakterpresset ungdomsskoleelevene i Viken opplever. I år hadde vi første gjennomføring av det nye opptakssystemet. Tilbakemeldingene har vært gode i stort sett hele Viken, men etter opptaket har det også vært gjort noen justeringer for å sørge for at det blir enda bedre, spesielt i tettbygdestrøk.

Bygge skoler for fremtiden

I løpet av 2021 har fylkestinget vedtatt en investeringsplan for nye skolebygg. Viken ligger an til å ikke ha plass til alle elevene som etter hvert begynner på vgs. i fylket. Planen sørger for å bygge flere skoler slik at fylket kan gi elevene tilbud om skolegang på en skole, og ikke i en brakke. Likevel ser vi at behovet er stort, men pengene er få. I fremtiden er vi avhengig av at den nye regjeringen holder sine løfter og styrker økonomien til fylkene betraktelig slik som SV gjør i sine alternative budsjetter.

Temastrategier

Det er vedtatt flere temastrategier i løpet av året. Innen kultur er det nå en for kunst og kultur og en for Bibliotekutvikling.

SV sitter ikke i kulturkomiteen så vi kom med innspill på høringen. Det var særlig forslag om målsetning vi reagerte sterkt på, da forslaget, etter vår mening, ville gi kulturadministrasjonen og politikerne retten til å bestemme hva som er god og riktig kultur. Det mente vi var et klart brudd på både yringsfriheten og ikke minst retten til å uttrykke kunst i kunstnerens bilde. Dette ble tatt til følge.

Den temastrategien som nå foreligger, er bedre. Vi er spesielt fornøyd med sluttresultatet til Temastrategien for Bibliotekutvikling.

Endringer etter stortingsvalget

Etter stortingsvalget ble det mange omrokkeringer i fylkestinget fordi mange representanter i fylkestinget har havnet i regjeringsapparatet eller kommet inn på Stortinget. Blant dem er vår egen Kathy Lie, som har vært varaordfører i Viken. Etter lange forhandlinger med de andre partiene har det blitt avgjort at SV beholder varaordføreren, og Camilla Sørensen Eidsvold tar over etter Kathy.

SVs fylkestingsrepresentanter ble etter valget: Camilla S. Eidsvold (varaordfører), Balder A. Olafsen (gruppeleder og i komite for finans og klima), Sadi Emeci (komite for utdanning) og Ruth Birkeland (komite for plan).

Budsjett

Budsjettforhandlinger er årets mest krevende forhandlinger. Det er ingen automatikk i at man klarer å komme til enighet etter fylkesrådsbruddet i 2020. Likevel klarte man å til slutt lande en budsjettenighet mellom SV, Ap, Sp, MDG og Rødt. Dette er en kort oppsummering av noen av gjennomslagene:

Klimahandling

I budsjettet fikk vi flyttet betydelig med penger til klimaarbeidet og strammet opp klimamålene til fylket. Blant annet settes det av midler til sykkelutleie på biblioteker, det skal bli flere elektriske rutebusser og målet om en fossilfri fylkeskommune i 2028 skal nås. Vi har i tillegg sørget at klimabudsjettet skal forbedres mange hakk og at telling av utslipp blir like viktig i Viken som telling av penger. Det ble også satt av penger til utvikling og bevaring av Oslofjorden.

Budsjettenigheten slår fast at et kutt i kollektivtransporten er uholdbart og tiden etter pandemien skal brukes av Viken til å satse på kollektivtilbudet for å få flere over fra bil til buss, ferge og tog.

Rett til å fullføre yrkesfag

I budsjettet for i år ble man enig om å innføre en lærlingegaranti. Dette er avgjørende for å sørge for at elever på yrkesfag har den samme mulighet til å fullføre som elever på studiespesialiserende. Derfor har det også vært en av SVs viktige saker i fylkestinget. Det har krevd forhandlinger i mange runder for å være her, men med dette får vi virkelig vist vei i norsk sammenheng. I tillegg sørget budsjettenigheten for enda flere lærlingplasser i egen virksomhet og Kongsbergmodellen skal vurderes i større deler av Viken for å sikre godt utstyr til yrkesfagelever.

Feministiske gjennomslag

I årets budsjettarbeid har likestilling vært løftet som et viktig punkt for SV. I dag tjener kvinner

87 kroner for hver 100-lap en mann tjener. Disse inntekstulikhetene skjer i hele samfunnet, og det vil være naivt å si det ikke gjelder Viken. Derfor er vi solte av å få med de andre partiene på at fylket skal gjennomføre en detaljert kartlegging av status for likelønn i egen drift og diskutere forslag.

Vi har også jobbet for likestillingstiltak for elevene i Viken. I år vil Viken være den første fylkeskommunen som har en prøveordning for gratis sanitærprodukter. Dette er tiltak betyr mye for mange elever i sin hverdag. Vi er glad for å kunne ha løftet dette elevkravet inn i forhandlingene.

Annet

Det finnes også mange andre gjennomslag. Blant dem innfridde vi lærerkravet om mer penger til læremidler, sørget for at flere får vite om muligheten til å søke gratis skole-PC og ekstra støtte til frivilligheten. Mer kan leses på viken sine nettsider.

Fraværsgrensa

Det var et stort opprop fra elever og lærere mot gjeninnføring av fraværsgrensa samtidig som man hadde strenge regler for å holde seg hjemme ved milde symptomer. Derfor samarbeidet vi tett med Utdanningsforbundet og Elevorganisasjonen for å legge press på regjeringen. Resultatet ble at fraværsgrensa igjen ble fjernet etter kort tid.

Oppløsning av Viken

SVs mål har hele veien å oppløse Viken. Det var også en viktig forutsetning for å det rødgrønne samarbeidet i fylket.

I 2021 har vi jobbet mye for å løfte saken på dagsorden. Årets stortingsvalg ville avgjøre om det var mulig for fylket å få innvilget en søknad om oppdeling. Derfor har fylkestingsgruppa hatt en rekke utspill om oppløsning. Utspill har handlet blant annet demokratiske kostnader av å være Viken, folkeavstemning og å få på plass tidligere oppløsning av Viken. I tillegg har man laget facebook-gruppa «Oppløs Viken» som i løpet av 2021 samlet 15 000 stykker som engasjerer seg for oppløsning av Viken. Dette har gitt oss mulighet til å nå ut til de som er mest opptatt av Viken, og flere av våre innlegg i denne gruppa har nådd over 100 000 mennesker.

Alt dette brukte man til å presse Arbeiderpartiet på hva de egentlig mente om Viken. I løpet av valgkampen ble presset så stort på Ap at flere av deres kandidater gikk ut og lovet at Viken skulle løses opp. Dermed hadde vi klart å feste de til masta.

Etter valget flyttet man dermed fokuset over på å få FrP med på oppløsning. I løpet av høsten lykkes fylkestingsgruppa med denne strategien. Når dette ble det offentlig, var det dermed flertall for oppløsning. Ap, Sp, SV, R, og Frp har et tydelig flertall i fylkestinget, men så kom jula.

De siste ukene av 2021 gikk til at Arbeiderpartiet snublet på oppløsningsoppløpet. For selv om fylkesrådet bestående av Ap og Sp foreslo oppløsning, ser vi nå at Ap vurderer å snu i oppløsningsspørsmålet. Dermed står valgløfte deres på spill. Det er Ap som nå vipper flertallet og 5. februar 2022 skal deres representantskap avgjøre om de skal holde det de har lovet velgere og samarbeidspartier eller holde på Viken.

En snu operasjon fra Ap vil være et sterkt brudd på avtalen vi har blant flertallspartiene og oppleves som et nytt tillitsbrudd.

Momskompensasjon til kommuner

I vår tok Vestby SV kontakt med fylkestingsgruppa. De kunne fortelle at Viken fylkeskommune sto i veien for utbedringer i Vestby sentrum. Dette kom av at Viken ikke tilbød momskompensasjon til kommunen slik mange andre fylker gjør. Fylkestingsgruppa løftet dette opp som spørsmål i spørretimen og satt press på fylkesrådet i interne kanaler. Resultatet ble at vi presset frem en sak fra fylkesrådet om momskompensasjon. I høst kom saken opp og Vestby får nå gjort de nødvendige utbedringene i sentrum med momskompensasjon.

Involvering av lokallag

Etter valget i 2021 har fylkestingsgruppa jobbet for å gi lokallagene mer innsyn og medvirkning i arbeidet vårt. Viken er et enormt fylke, likevel er det viktig for fylkestingsgruppa at avstanden mellom lokallagene og deres folkevalgte blir minst mulig.

Derfor har vi tatt nye grep for å involvere lokallag og sørge for mer medvirkning. Fylkestingsgruppa har begynt med dialogmøter med lokallagsledere i forkant av hvert fylkesting. Disse månedlige møtene ønsker vi til å bruke til å senke terskelen for å ta kontakt med fylkestingsgruppa og drøfte saker som skal opp i fylkesting.

Tidligere har vi sendt ut e-poster når det har vært store saker, spurt om det saker vi skal løfte og invitert oss på deres årsmøter. Det ønsker vi å fortsette med.

Ved flere anledninger har vi fått henvendelser fra lokallag og lokale folkevalgt. Disse har ofte ført til spørsmål i fylkestinget og sørget for at fylkesrådet har måtte tatt tak i utfordringer en ser lokalt. Momskompensasjon for kommuner er et eksempel på dette. Vi håper på flere slike henvendelser i 2022 og vil gjerne høre fra flere lokallag i Viken SV.

Samarbeid på fylkestinget

Siden midten av 2020 har fylkesrådet bestått av Ap og Sp, men de er avhengig av SV og MDG for flertall. SV samarbeider med MDG, Rødt, Ap og SP i de aller fleste saker. Vi har jevnlig møter i storalliansen, men også egne møter med MDG og Rødt. Etter Akershus Ap sitt om oppløsning av Viken ble det også opprettet eget forum med SP, Rødt og SV for å kordinere arbeidet for oppløsning.

Samarbeid med fylkestyret

Vi opplever et godt samarbeid med fylkestyret og gruppeleder vil fortsette å delta på alle fylkestyremøter. I tillegg fortsetter opplever vi at en særskilt dialog med fylkesleder som rapporterer videre til resten av styret ved behov fungerer godt. Det at fylkesleder har både møte- og talerett i fylkestingsgruppa sørger også for et bedre samarbeid mellom de to organene.

Samarbeid med bevegelser

Samarbeid med bevegelsene er sentralt i mye av fylkestingsgruppa arbeid. Vi har faste møter med både Fagforbundet og Utdanningsforbundet som til sammen organiserer nesten alle ansatte som er i fagforening i Viken. Vi også samarbeidet med Skolenes landsforbund, Naturvernforbundet, Elevorganisasjonen, Palestinakomiteen, Støttekomiteen for Vest-Sahara og Fellesutvalget for Palestina. Det gjør at vi kan løfte saker på vegne av enda flere i Viken, men sørger også for at våre egne forslag er mer gjennomarbeidet.

Oppsummering av media

Fylkestingsgruppa hadde totalt 992 antall oppslag i 2021.

Fylkestinget i tall

Det er behandlet 181 saker i Fylkestinget i 2021.

SV har hatt medlemmer i Plankomite (Camilla S. Eidsvold til september. Ruth Birkeland fra oktober) Utdanning og kompetansekomiteen (Sadi Emeci og Ruth Birkeland under Sadi sin sykemelding), Finanskomiteen (Balder A. Olafsen) og Forretningsutvalget (Kathy Lie til september, Camilla S. Eidsvold hele året og Balder Olafsen fra oktober)

Plankomiteen har behandlet 63 saker i 2021

Utdanning og kompetansekomiteen har behandlet 86 saker i 2021

Finanskomiteen har behandlet 101 saker i 2021

Forretningsutvalget har behandlet 163 saker i 2021

Sv sitter i flere styrer som fylkestingsmedlemmer, blant annet Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse, Fagskolen, regionråd, vannregioner, Hardangervidda og Blaafargeverket.